

Wiertsema & Partners

RAADGEVEND INGENIEURS

Raadgevend Ingenieursbureau
Wiertsema & Partners bv
Feithspark 6, 9356 BZ Tolbert
Postbus 27, 9356 ZG Tolbert
Tel.: 0594 51 68 64
Fax: 0594 51 64 79
E-mail: info@wiertsema.nl
Internet: www.wiertsema.nl

Vooronderzoek

Conventionele Explosieven

uitbreiding 380kV station Oostzaan te Oostzaan

VN-59541-2 | 05 mei 2014

Wiertsema & Partners

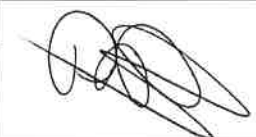
RAADGEVEND INGENIEURS

Raadgevend Ingenieursbureau
Wiertsema & Partners bv
Feithspark 6, 9356 BZ Tolbert
Postbus 27, 9356 ZG Tolbert
Tel.: 0594 51 68 64
Fax: 0594 51 64 79
E-mail: info@wieritsema.nl
Internet: www.wiertsema.nl

Onderwerp: uitbreiding 380kV station Oostzaan te Oostzaan
Projectnummer: VN-59541-2
Opdrachtgever: TenneT TSO B.V.
Postbus 718
6800 AS Arnhem
Nr. opdrachtgever: T227789
Datum: 05 mei 2014

Omschrijving revisie:

Re	Datum	Omschrijving	Opsteller	Controle	Vrijgave
02	05-05-2014	Definitief ver02	J.D. van Boeijen	M.B.M van Oers	R.Meinsma
01	09-04-2014	Definitief ver01	J.D. van Boeijen	M.B.M van Oers	R.Meinsma
01	09-04-2014	ter review	J.D. van Boeijen		

Opgesteld door:	BODAC
Handtekening:	
Documentnummer:	R29055
Status:	Definitief_ver02
Vrijgegeven door:	ing. R. Meinsma

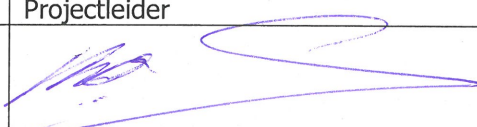

Wiertsema & Partners
RAADGEVEND INGENIEURS

Vooronderzoek Conventionele Explosieven
Tennet locatie Oostzaan

Vooronderzoek Conventionele Explosieven
Tennet locatie Oostzaan

Document : Vooronderzoek
Projectnummer : H4004
Opdrachtgever : Wiertsema & Partners
Locatie : Tolbert
Datum : 5 mei 2014
Status : Versie 2

Datum: 5-5-2014	Datum: 5-5-2014
Opgesteld door: Dhr. J.D. van Boeijen MSc Historisch onderzoeker	Geautoriseerd door: Dhr. ing. M.B.M. van Oers Projectleider
	

Copyright 2014. Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de houders van het auteursrecht. Het is de opdrachtgever toegestaan voor intern gebruik duplicaten te maken.

Bodac B.V. Explosieven opsporingsbedrijf

Postbus 12 • 5480 AA Schijndel • Bezoekadres: Hermalen 7, Schijndel • www.bodac.nl
T. (073) 543 1010 • F. (073) 549 8360 • info@bodac.nl • K.v.K. Den Bosch 17138633
ING nr. 68.49.29.481 • IBAN: NL 46 INGB 0684 9294 81 • BIC: INGBNL2A • B.T.W. NL8102.72.763.B.01

ISO 9001
ISO 14001
VCA **
WSCS-OCE A/B

INHOUDSOPGAVE

pagina

1.	INLEIDING	1
1.1	Aanleiding van het vooronderzoek	1
1.2	Omschrijving en doelstelling van de opdracht	1
1.3	Begrenzing van het onderzoeksgebied	2
1.4	Werkwijze	3
1.5	Verantwoording	3
2.	INVENTARISATIE BRONNENMATERIAAL	4
2.1	Inleiding	4
2.2	In het verleden uitgevoerd onderzoek naar de aanwezigheid van CE	4
2.3	Literatuur	4
2.4	Gemeentelijk en provinciaal archief	5
2.5	Archief Explosieven Opruimingsdienst Defensie (EOD)	6
2.6	Luchtfotocollecties	6
2.7	The National Archives Londen/Stafkaarten	7
2.8	Nederlands Instituut voor Militaire Historie (NIMH)	7
2.9	Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie (NIOD)	7
3.	BEOORDELEN EN EVALUEREN BRONNENMATERIAAL	8
3.1	Inleiding	8
3.2	Literatuur	8
3.3	Gemeentelijk en provinciaal archief	13
3.4	Archief Explosieven Opruimingsdienst Defensie (EOD)	18
3.5	Luchtfotocollecties	19
3.6	National Archives/stafkaarten	20
3.7	Leemte in kennis	20
4.	RAPPORTAGE BEVINDINGEN	21
4.1	Classificatie verdacht / niet verdacht	21
4.2	Advies	21

Bijlage 1. Distributielijst

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding van het vooronderzoek

De aanleiding tot het uitvoeren van een vooronderzoek naar mogelijk aanwezige Conventionele Explosieven (CE) voor het project Tennet locatie Oostzaan vloeit voort uit het voornemen tot het uitvoeren van werkzaamheden in het projectgebied en het vermoeden van de mogelijke aanwezigheid van CE in de bodem.

Het 380 kV schakelstation OZN380 vormt een belangrijke schakel in het hoogspanningsnet in het Randstedelijk gebied van Nederland. In verband met de beoogde uitbreiding van het 380kV station Beverwijk (BVW380) dienen er op station OZN380 twee lijnvelden te worden gerealiseerd om de continuïteit in de levering van elektriciteit te waarborgen.

Er zullen binnen het projectgebied diverse (grond)werkzaamheden gaan plaatsvinden. Indien er zich CE in de bodem bevinden, is dat een risico in het kader van de Openbare Veiligheid. Daarbij kan stagnatie van de werkzaamheden aanzienlijke kostenverhogingen tot gevolg hebben. Het is van belang om duidelijkheid te krijgen over de aard en omvang van de situatie aangaande CE ten einde de veiligheid van personeel en (directe) omgeving tijdens de realisatiefase op een verantwoorde wijze te kunnen waarborgen.

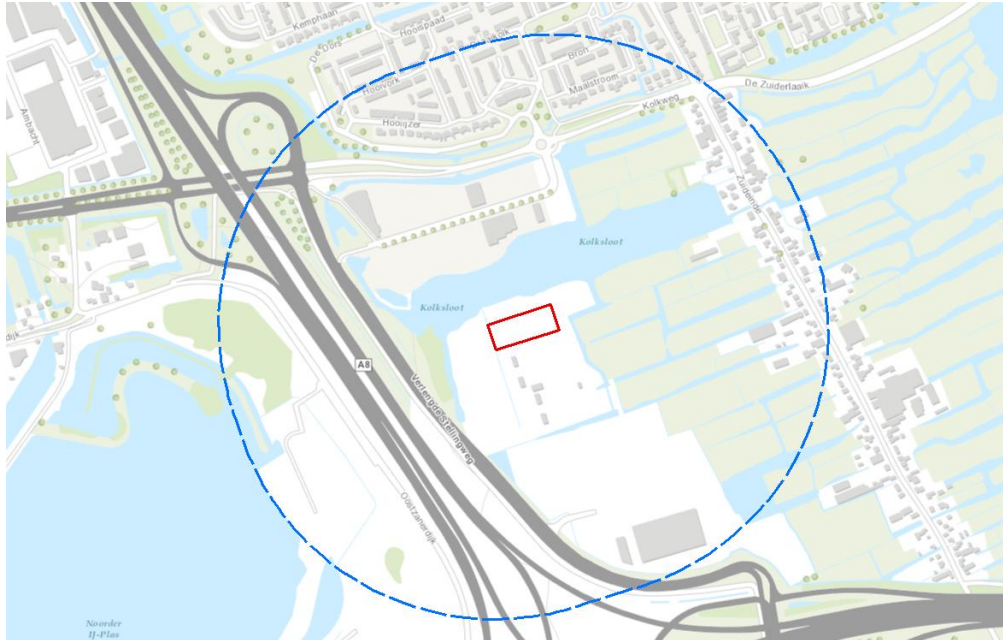
Om inzicht te krijgen in de mogelijke risico's heeft Wiertsema & Partners opdracht verleend tot het uitvoeren van een vooronderzoek naar de mogelijke aanwezigheid van CE of delen daarvan binnen het projectgebied.

1.2 Omschrijving en doelstelling van de opdracht

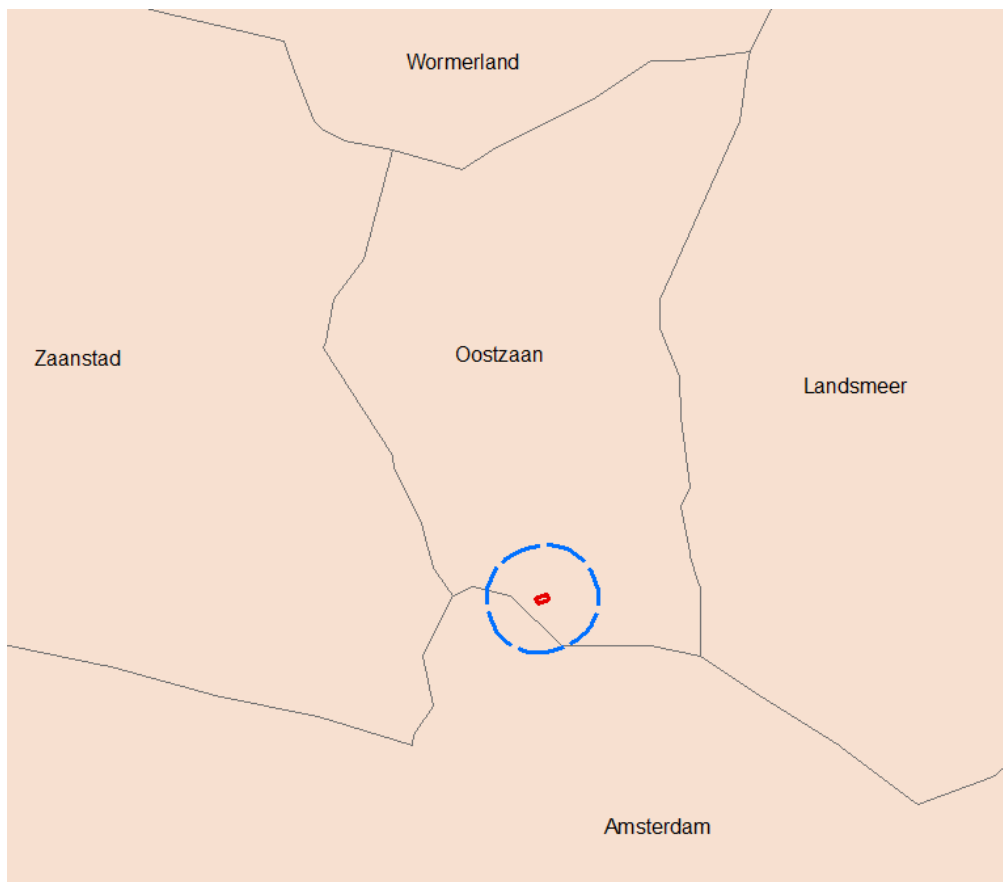
Het doel van een vooronderzoek is beoordelen of er indicaties zijn dat binnen het projectgebied CE aanwezig zijn, en zo ja, om het van CE verdachte gebied in horizontale en verticale dimensies af te bakenen. De classificatie "verdacht" wordt gegeven indien er een vermoeden bestaat van de aanwezigheid van CE, welke na de Tweede Wereldoorlog (WOII) in de bodem zijn achtergebleven en dit vermoeden met geverifieerd feitenmateriaal onderbouwd kan worden. De classificatie "niet verdacht" wordt gegeven indien onvoldoende feitelijke onderbouwing bestaat om dit vermoeden te concluderen.

1.3 Begrenzing van het onderzoeksgebied

Het projectgebied is gelegen in het zuiden van de gemeente Oostzaan, ongeveer 200 m. ten noorden van de grens met de gemeente Amsterdam. Teneinde een gefundeerde uitspraak te kunnen doen omtrent de mogelijke aanwezigheid van CE in het projectgebied is door ons een uitgebreider onderzoeksgebied geformuleerd. Hierbij hebben wij een straal van 500 meter rondom het projectgebied gehanteerd.

Afbeelding: Plattegrond waarop het projectgebied in rood is weergegeven. Het onderzoeksgebied is aangegeven met een blauwe lijn.

Afbeelding: Het onderzoeksgebied bevindt zich in het zuiden van de gemeente Oostzaan

1.4 Werkwijze

In het vooronderzoek wordt onderscheid gemaakt in de volgende onderdelen:

- inventarisatie van bronnenmateriaal;
- beoordelen en evalueren van bronnenmateriaal;
- rapportage en CE bodembelastingkaart.

Het bronnenonderzoek vindt plaats op basis van een inventarisatie van:

- gebeurtenis/informatie die een aanwijzing vormt dat het onderzoeksgebied, of een gedeelte daarvan, verdacht is op de aanwezigheid van CE (indicaties);
- gebeurtenis/informatie die een aanwijzing vormt dat het verdacht gebied, of een gedeelte daarvan, als onverdacht kan worden aangemerkt (contra-indicatie).

Van contra-indicaties is sprake indien er in het projectgebied gerichte opsporing van CE heeft plaatsgevonden of dat grondwerkzaamheden binnen het verdachte gebied hebben plaatsgevonden waarbij grond tot ten minste de maximale penetratiediepte is ontgraven en afgevoerd.

De indicaties en contra-indicaties uit het bronnenonderzoek worden beoordeeld en op basis daarvan wordt gemotiveerd vastgesteld:

- of er sprake is van een CE verdacht gebied, en zo ja;
- de (sub)soort, hoeveelheid en verschijningsvorm van vermoedelijke CE;
- horizontale en verticale afbakening van het verdachte gebied.

Eindresultaat is een rapportage en een bijbehorende CE bodembelastingkaart (GIS).

Het vooronderzoek is uitgevoerd conform de geldende wet- en regelgeving zijnde de WSCS-OCE: 2012, versie 1.

1.5 Verantwoording

Het vooronderzoek is uitgevoerd door historisch onderzoeker de heer J.D. van Boeijen MSc, in samenspraak met en onder verantwoording van de heer ing. M.B.M. van Oers, projectleider van Bodac B.V.

2. INVENTARISATIE BRONNENMATERIAAL

2.1 Inleiding

Conform WSCS-OCE: 2012, versie 1 dienen ten minste de in de onderstaande tabel weergegeven verplichte bronnen te worden geraadpleegd. Indien noodzakelijk worden ook aanvullende bronnen geraadpleegd. In de rapportage wordt gemotiveerd waarom een aanvullende bron wel/niet geraadpleegd is. Het inventariseren van bronnenmateriaal wordt op een eenduidige wijze gedocumenteerd, zodanig dat gebruikte bronnen te herleiden zijn door een derde partij. De indicaties en contra-indicaties uit het bronnenonderzoek worden beoordeeld in Hoofdstuk 3.

Bron	Verplicht	Aanvullend
Literatuur	X	
Gemeentelijk en provinciaal archief	X	
Nederlands Instituut voor Militaire Historie (NIMH)		X
Nederlands Instituut voor oorlogsdocumentatie (NIOD)		X
Explosieven Opruimingsdienst Defensie (EOD)	X	
Luchtfotocollectie Bibliotheek Wageningen Universiteit	X	
Luchtfotocollectie Topografische Dienst (Zwolle)	X	
Luchtfotocollectie The Aerial Reconnaissance Archives		X
The National Archives (Londen)		X
Bundesarchiv-Militärarchiv Freiburg		X
The National Archives (Washington DC)		X
Getuigen		X

Tabel: overzicht verplichte en aanvullende bronnen

2.2 In het verleden uitgevoerd onderzoek naar de aanwezigheid van CE

Bij het bevoegd gezag hebben wij navraag gedaan naar eerder uitgevoerd onderzoek naar de aanwezigheid van CE in het projectgebied. Voor zover bij de gemeente bekend is niet eerder dergelijk onderzoek uitgevoerd.

2.3 Literatuur

Aan de start van het bronnenonderzoek wordt op basis van literatuuronderzoek een lijst opgesteld met oorlogshandelingen die relevant zijn voor de mogelijke aanwezigheid van CE in het onderzoeksgebied (indicaties). Deze lijst bevat tevens een verwijzing naar de datums waarop de oorlogshandelingen hebben plaatsgevonden. Deze informatie wordt geanalyseerd in paragraaf 3.2 Literatuur.

Auteur	Titel	Plaats + datum
Boer, J. de	Oostzaan in oude ansichten, deel 1 t/m 4	Zaltbommel 1972, 1972, 1977, 1981
(Div.)	Diverse artikelen m.b.t. de Tweede Wereldoorlog in: De Jol jrg 1, januari 1984 (mededelingenblad van de Stichting Oudheidkamer Oostzaan)	Oostzaan, 1984
(Div.)	Diverse artikelen m.b.t. de Tweede Wereldoorlog in: De Jol jrg 29, oktober 2013 (mededelingenblad van de Stichting Oudheidkamer Oostzaan)	Oostzaan 2013
Eversteijn	Bombardementen, raketbeschietingen, neergekomen V-wapens en militaire vliegtuigverliezen in de periode 10 mei 1940 – 5 mei 1945	Z.p., 2011
Schilstra, J.J. (red.)	De polder Oostzaan	Wormerveer, 1979
Studiegroep Luchtoorlog 1939-1945 (SGLO)	Verliesregister 1939-1945. Alle militaire vliegtuigverliezen in Nederland tijdens de Tweede Wereldoorlog.	Den Haag, 2008
Vleeshakker, G.	Waar recht tot onrecht wordt, wordt verzet tot plicht : verhalen van Oostzaners uit de Tweede Wereldoorlog	Oostzaan, 1995
Vonk, G.	Herinneringen. In: De Jol jrg 21 mei 2005	Oostzaan, 2005
Zwanenburg, G.J.	En nooit was het stil... Kroniek van een luchtoorlog	Den Haag, 1990

Tabel: geraadpleegde literatuur en websites

2.4 Gemeentelijk en provinciaal archief

Het onderzoeksgebied is gelegen binnen de grenzen van de gemeente Oostzaan. Ten tijde van de Tweede Wereldoorlog was Oostzaan een zelfstandige gemeente. Het archief van de gemeente Oostzaan is ondergebracht binnen de collectie van het Gemeentearchief Zaanstad.

Bij het raadplegen van het gemeentelijke en provinciaal archief worden ten minste de stukken van de luchtbeschermingsdienst, de stukken over aangetroffen/geruimde CE en de oorlogsschaderapporten geraadpleegd. Indien er indicaties zijn voor de aanwezigheid van CE wordt in het gemeentelijke en provinciaal archief voorts gezocht naar gegevens over relevante naoorlogse ontwikkelingen (contra indicaties), tenzij andere bronnen hierover reeds voldoende informatie hebben opgeleverd.

In dit archief zijn de onderstaande dossiers geraadpleegd. Daarnaast is voor dit onderzoek een document geraadpleegd uit het gemeentearchief Amsterdam, waarin een opsomming wordt gegeven van de bombardementen op Amsterdam.

Deze informatie wordt geanalyseerd in paragraaf 3.3 Gemeentelijk en provinciaal archief.

Inv. nr.	Dossier	Tijdspanne
41	Stukken betreffende de groei, ontwikkeling en historie van Oostzaan	
281	Brief van het ministerie van Financiën met een vraag betreffende verleende voorschotten, bijdragen en vergoedingen van oorlogsschade	1951
380	Personeldossier van de gemeente-secretaris Marcelis Charles Beerling (In dit dossier bevindt zich een beschrijving van de belevenissen van Beerling tijdens de Tweede Wereldoorlog op de secretarie)	1985
475	Stukken betreffende de politie	1940-1974
496	Stukken betreffende verklaringen van overlijden ten tijde van de Tweede Wereldoorlog	1943-1950
549	Stukken betreffende de evacuatie van de burgerbevolking en vee ten tijde van de Tweede Wereldoorlog	1939-1950
550	Stukken betreffende het inleveren van ontplofbare voorwerpen uit de Tweede Wereldoorlog	1949-1951
553	Stukken betreffende diverse brandweeraangelegenheden, zoals instelling gemeentelijke brandweer, brandrapporten, onderlinge hulpverlening, verzekering voertuigen, brandweergarages, financiële zaken	1936-1960
668	Stukken betreffende hulpverlening aan oorlogsgetroffenen	1940-1955
730	Stukken betreffende het oprichten van een gedenkteken voor de gevallen in de Tweede Wereldoorlog	1945-1970
757	Stukken betreffende mobilisatie en de staat van oorlog en beleg	1939-1947
819	Stukken betreffende het materieel van de Luchtbeschermingsdienst	1939-1946
825	Stukken betreffende rapportage van ongevallen/incidenten met een brandbom, uitgeworpen benzinetanks en neergeworpen mitrailleurpatronen	1943-1944
826	Brief van de rijksinspectie voor de bescherming van de bevolking tegen luchtaanvallen inzake opmerkingen over de begroting	1943
827	Stukken betreffende de declaratie van de bijdragen in het Luchtbeschermingsongevallenfonds	1944-1945

Tabel: geraadpleegde archieven OA-0111. Gemeentebestuur Oostzaan 1934-1973 (Gemeentearchief Zaanstad)

Inv. nummer	Dossier	Tijdspanne
50.0105 (53.00615)	Oostzaan. Oostzijderveld. Kadasterkaart Oostzaan sectie E blad 2. Gelegen tussen gemeente Zaandam, Wijde Wormer, De Haal en De Heul. Gezien en goedgekeurd het hoofd van het bureau G.W. van Dijk. Gemeenteplan 1953.	1953

Tabel: geraadpleegde archieven beeldbank (Gemeentearchief Zaanstad)

Inv. nummer	Dossier	Tijdspanne
500	Minuut van een brief aan Prov. Waterstaat inzake oorlogsschade aan de poldereigendommen	1940

Tabel: geraadpleegde archieven 1034. Polder Oostzaan 1862-1940 (Waterlands archief)

2.5 Archief Explosieven Opruimingsdienst Defensie (EOD)

In 1971 heeft de EOD de taak voor het ruimen van aangetroffen CE van de Hulpverleningsdienst van het Ministerie van Binnenlandse Zaken overgenomen. Vanaf die tijd zijn alle meldingen van aangetroffen CE vrij nauwgezet bijgehouden. Tot 1990 werden deze meldingen MORA's genoemd (Melding Opdracht Ruimrapportage Afdoening). Na 1990 werden deze meldingen WO's (Werkopdrachten) of UO's (Uitvoeringsopdrachten) genoemd.

Bij het raadplegen van het archief van de Explosieven Opruimings Dienst Defensie wordt als eerste de database met meldingen van aangetroffen CE en de collectie mijnenveldkaarten geraadpleegd. Indien in de database met meldingen van aangetroffen CE indicaties voor de aanwezigheid van CE worden aangetroffen, wordt de collectie MORA's/UO's geraadpleegd. Indien in de collectie mijnenveldkaarten indicaties voor de aanwezigheid van CE worden aangetroffen, wordt de collectie mijnenveld ruimrapporten geraadpleegd.

De bij de EOD opgevraagde gegevens worden geanalyseerd in paragraaf 3.4 Archief Explosieven Opruimingsdienst Defensie (EOD).

2.6 Luchtfotocollecties

In Nederland zijn twee archieven die samen een vrij complete collectie beheren van relevante luchtfoto's die tijdens de Tweede Wereldoorlog zijn gemaakt door zowel de Britse als Amerikaanse luchtmacht. Een deel van deze luchtfotocollectie bevindt zich in de afdeling Speciale Collecties, Bibliotheek Wageningen UR te Wageningen. Het andere deel bevindt zich in de collectie van het Kadaster Geo-informatie te Zwolle. Luchtfoto's uit beide archieven worden geleverd via Dotkadata. In Schotland bevindt zich een omvangrijke collectie luchtfoto's bij The Aerial Reconnaissance Archives (TARA), Edinburgh. De Luftbilddatenbank te Estenfeld (Duitsland) beschikt over een database met gegevens uit al deze archieven.

De beschikbare luchtfoto's betreffende de data waarop de oorlogshandelingen hebben plaatsgevonden zijn door ons geïnventariseerd. Daaruit zijn de bruikbare luchtfoto's geselecteerd. Bij de selectie van luchtfoto's wordt rekening gehouden met: opnamedatum in relatie tot oorlogshandelingen, kwaliteit van het fotobeeld en de schaal.

Indien er indicaties zijn voor de aanwezigheid van CE, worden tevens luchtfoto's en/of satellietbeelden verzameld met dekking van het onderzoeksgebied uit de naoorlogse periode. Deze worden vergeleken met de luchtfoto's uit het tijdvak 1940-1945, met als doel te inventariseren welke naoorlogse ontwikkelingen in het onderzoeksgebied hebben plaatsgevonden waarbij grond is geroerd of verzet.

De luchtfotoarchieven in Schotland (The Aerial Reconnaissance Archives, Edinburgh) en Duitsland (Luftbilddatenbank, Würzburg) zijn voor dit onderzoek niet geraadpleegd, omdat de Nederlandse archieven voldoende informatie hebben opgeleverd.

In paragraaf 3.5 Luchtfotocollecties worden de geselecteerde luchtfoto's geïnterpreteerd op schade aan het landschap als gevolg van oorlogshandelingen en de aanwezigheid van militaire werken.

Inv. nummer	Herkomst	Datum	Kwaliteit	Relevantie
140_09_4079	Dotkadata	07-04-1945	Goed	Goed

Tabel: geselecteerde luchtfoto's

2.7 The National Archives Londen/Stafkaarten

Wij beschikken over gevechtsverslagen (War Diaries) van diverse Britse en Canadese eenheden die in Nederland aanwezig zijn geweest. De gevechtsverslagen geven een overzicht van de activiteiten van deze eenheden. Daarnaast beschikken wij over Operations Record Books van de R.A.F. met informatie met betrekking tot bombardementsgegevens. Deze gegevens zijn afkomstig uit The National Archives in Londen. Van het onderzoeksgebied zijn echter geen War Diaries en/of Operations Record Books aangetroffen.

Bij de afdeling GEO-informatie van het kadaster te Zwolle hebben wij twee geallieerde stafkaarten besteld. Op deze stafkaart is het onderzoeksgebied te zien zoals het was ten tijde van de Tweede Wereldoorlog. Deze stafkaart wordt door ons tevens gebruikt om oorlogshandelingen uit de geallieerde War Diaries en Operations Record Books te analyseren aan de hand van het destijds gebruikte coördinaatsysteem. In sommige gevallen zijn zelfs kaarten beschikbaar met daarop aantekeningen van tankgrachten, loopgraven, mijnenvelden en geschutsposities en/of artilleriedoelen. Dit is op deze kaarten echter niet het geval.

In paragraaf 3.3 is een afbeelding opgenomen waarbij het projectgebied is geprojecteerd op de geallieerde stafkaart 1944.

Inv. nummer	Omschrijving	Herkomst	Tijdperiode
349	Zaandam	Kadaster Geo-Informatie Zwolle	1944
354	Amsterdam		1944

Tabel: geraadpleegde stafkaarten

2.8 Nederlands Instituut voor Militaire Historie (NIMH)

Voor dit onderzoek is de collectie "Duitse verdedigingswerken in Nederland en rapporten van het Bureau Inlichtingen te Londen (1940-1945)" met collectienummer 575 van het NIMH niet geraadpleegd, aangezien er geen indicaties zijn dat Duitse militaire werken in het onderzoeksgebied aanwezig waren tijdens de Tweede Wereldoorlog.

Voor dit onderzoek is de collectie "gevechtsverslagen en rapporten mei 1940" met collectienummer 409 van het NIMH niet geraadpleegd, aangezien er geen indicaties zijn dat er grondgevechten hebben plaatsgevonden in het onderzoeksgebied in de periode mei 1940.

2.9 Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie (NIOD)

De literatuurcollectie van het NIOD is door ons niet geraadpleegd, aangezien voldoende informatie aanwezig is om een totaalbeeld te vormen van de oorlogshandelingen in het onderzoeksgebied.

3. BEOORDELEN EN EVALUEREN BRONNENMATERIAAL

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de indicaties en contra-indicaties uit het bronnenonderzoek beoordeeld en op basis daarvan wordt gemotiveerd vastgesteld:

- of er sprake is van een CE verdacht gebied, en zo ja;
- de (sub)soort, hoeveelheid en verschijningsvorm van vermoedelijke CE;
- horizontale en verticale afbakening van het verdachte gebied.

3.2 Literatuur

In Oostzaan was al vóór de mobilisatie een kleine legerafdeling gehuisvest in het Nederlands Hervormd Weeshuis. De algemene mobilisatie bracht nog meer soldaten naar Oostzaan. In eerste instantie werden zij ondergebracht in de achterzaal van café Concordia in de Kerkbuurt, ongeveer waar nu café Compaen is gevestigd. De te kleine ruimte leidde tot het opzetten van een grote barak op een terrein in De Haal, daar waar nu houthandel Buijs is gevestigd. Op het erf van smid Schuitenmaker, nu Zuidende 29, hoek Dahliasingel, stond een zoeklicht opgesteld.

Op 10 mei 1940 om kwart over drie 's nachts vlogen Duitse vliegtuigen over Oostzaan om de Artillerie-Inrichtingen aan de Hemweg in Zaandam te bombarderen. Eén van deze vliegtuigen werd getroffen, vloog daarna laag over Oostzaan en liet zijn bommen vallen in Het Twiske. Geruchten, dat de piloot zijn vliegtuig had verlaten, leidden ertoe dat in de vroege morgen een commando soldaten vanuit Het Weeshuis naar het Noordeinde snelde. Echter, een oude man, die in zijn volkstuintje bezig was, was voor piloot aangezien!¹

Gedurende de bezettingstijd zijn er in Oostzaan geen spectaculaire dingen gebeurd. Er was wel verzet, vanuit de verzetsgroepen Landelijke Organisatie, Landelijke Knokploegen, Ordedienst en Raad van Verzet. Ze namen deel aan wapendroppings, onderduikers werden ondergebracht en piloten vervoerd. Ze oefenden in het gebruik van wapens in de toenmalige rimboe van de Twiskepolder. Het geluid van de schoten was overigens vanaf ver wel te horen. De bezetter had echter niet de behoefte zich in dit gebied te begeven. Het was ook een ideaal vluchtterrein.²

In de laatste maanden van de oorlog schoot een Engelse jager zijn mitrailleur leeg. "Waarschijnlijk omdat er niet voldoende verduisterd was", volgens de heer Beerling. Daarbij werd een aantal grafstenen op de begraafplaats vernield. Ook de Kerkbuurtschool werd getroffen, evenals een woonhuis aan de Kerkstraat, waar een dode viel te betreuren.³

Op 1 juli 1940 vond een bombardement plaats op Amsterdam. Getroffen werd Tuindorp Oostzaan.⁴

Op 12/13 augustus 1940 bombardeerden twee Wellingtons de haven van Amsterdam, waar branden ontstonden. Een deel van de bommen viel in Tuindorp Oostzaan en bij de Jacob van Lennepkade.⁵

Op 1-2 oktober 1940 bombardeerde een Whitley de Fokkerfabrieken in Amsterdam en rapporteerde brand te hebben veroorzaakt. In Amsterdam vielen ook bommen in Tuindorp Oostzaan.⁶

Op 11 oktober 1940 omstreeks 04.15 uur bombardeerde één Whitley Mk met 2/500 lbs -, 5/250 lbs - en 60/4 lbs bommen Amsterdam. Getroffen werd ook Tuindorp Oostzaan.⁷

¹ Vleeshakker (3-4)

² Schilstra (151)

³ Vleeshakker (9)

⁴ T. Eversteijn

⁵ Zwanenburg (75)

⁶ Zwanenburg (109)

⁷ T. Eversteijn

De beroepsbrandwacht J.H. van Leersum en de hulpbrandwachten W. Monteban, J.J. Westbroek en T. ten Wolde van de brandweer Amsterdam worden op het Planetenplein getroffen door bomscherven tijdens het uitrukken gedurende het bombardement op Tuindorp Oostzaan. Monteban en Westbroek worden op slag gedood, Ten Wolde overlijdt de volgende dag en Van Leersum op 15 oktober. Ook het blokhoofd van de LBD A.Th. Woudenberg raakt dodelijk gewond.⁸

Op 16 oktober 1941 vonden twee bombardementen plaats op Amsterdam. Getroffen ook Tuindorp Oostzaan.⁹

Op 3 mei 1943 kreeg het 487 squadron van de Royal New Zealand Air Force (RNZAF) opdracht om de elektriciteitscentrale in Amsterdam-Noord aan te vallen en uit te schakelen.¹⁰ Bij het bombardement werd getroffen de elektriciteitscentrale, Klaprozenweg, Haarlemmerweg 273, Houthaven, bij Tuindorp Oostzaan de Kometensingel en de Kempenaarstraat 3.¹¹ Eén van de twaalf Lockheed Ventura bommenwerpers moest kort na de start om technische redenen terugkeren. Duitse Focke Wulf 190 en Messerschmitt 109 jagers dreven een wig tussen de bommenwerpers en de begeleidende Spitfires. Een van de Ventura's slaagde erin zwaar beschadigd zijn basis te bereiken. De overige Ventura's werden één voor één door de Duitsers neergeschoten.¹²

Het verliesregister vermeldt die dag tussen 17.45 uur en 18.00 uur negen neergestorte Ventura's van 487 squadron. Het verliesregister vermeldt dat om 17.53 uur een Ventura I (Nr. AE713) van 487 Squadron (F/O S.B. Peryman) is neergekomen in de Oostzanerpolder.¹³ De vier bemanningsleden kwamen hierbij om het leven. Dit vliegtuig werd in 1992 geborgen door de Aircraft Recovery Group 1940-1945.¹⁴

Afbeelding: Lockheed Ventura I bommenwerper¹⁵

⁸ Internetsite Nationaal Brandweer Documentatie Centrum. <http://www.nbdc.nl/cms/show/id=711153> (geraadpleegd 26-03-2014)

⁹ T. Eversteijn

¹⁰ Stichting Aircraft Recovery Group 1940-1945 (<http://www.arg1940-1945.nl>)

¹¹ T. Eversteijn

¹² Stichting Aircraft Recovery Group 1940-1945 (<http://www.arg1940-1945.nl>)

¹³ SGLO-verliesregister

¹⁴ Stichting Aircraft Recovery Group 1940-1945 (<http://www.arg1940-1945.nl>)

¹⁵ http://en.wikipedia.org/wiki/File:Ventura_LOC_8e01506u.jpg

Afbeelding: de berging van de Ventura AE713 van F/O S.B. Perryman.¹⁶

Daarnaast vermeldt het verliesregister dat om 17.56 uur een Ventura (Nr. AE716) van 487 Squadron is neergekomen in de Grote IJpolder (F/O T.J.Baynton).¹⁷

Tenslotte vermeldt het verliesregister dat om 17.57 uur een Ventura II (Nr. AJ209) van 487 Squadron is neergekomen aan de Kometensingel te Amsterdam Noord (= Tuindorp Oostzaan).

G. Vonk beschrijft dat twee neergeschoten vliegtuigen zijn neergekomen achter het spoor bij het station in de Haal. Eerst een tweemotorige Ventura in mei 1943, waarvan de bemanning op slag dood was (dit is dus het bovengenoemde vliegtuig van Perryman). En een maand of zes later bijna op dezelfde plek een Lancaster waarvan vier of vijf bemanningsleden het overleefden en die hebben zich later overgegeven aan de Duitse Wehrmacht. Die hebben ook het wrak opgeruimd, hoewel verschillende Oostzaners hen voor waren geweest om te kijken of er wat voor hun gading bij was. Want de Oostzoner jol was heel wat sneller bij het wrak dan de Duitse soldaten.¹⁸

Het SGLO-verliesregister vermeldt dat op 24 juni 1943 een Halifax Mk II bommenwerper (Nr. BB379) van het No. 138 squadron (F/Sgt T.P.Zabicki) om 03.17 uur bij Oostzaan neerkwam.¹⁹ Zwanenburg vermeldt dat het vliegtuig door een Duitse nachtjager werd neergeschoten.²⁰ De Halifax behoorde tot een zogenaamd 'special duty squadron' 138. Dit squadron hield zich bezig met het afwerpen van voorraden voor het verzet in opdracht van de SOE (Special Operations Executive). Het toestel, dat op weg was met voorraden voor het verzet in operatie 'Turnip/Lettuce 11', is aangeschoten door Oblt Werner Husemann en heeft vervolgens geprobeerd bij Oostzaan een noodlanding te maken. Van de zeven Poolse bemanningsleden kwamen er vier om het leven en raakten er drie krijgsgevangen.²¹ Zoals G. Vonk hierboven heeft beschreven kwam het vliegtuig neer achter het station bij De Haal.

¹⁶ Stichting Aircraft Recovery Group 1940-1945 (<http://www.arg1940-1945.nl>)

¹⁷ SGLO-verliesregister

¹⁸ G. Vonk. In: De Jol jrg 21 mei 2005 (21-22)

¹⁹ SGLO-verliesregister

²⁰ Zwanenburg (27)

²¹ Stichting Aircraft Recovery Group 1940-1945 (<http://www.arg1940-1945.nl>)

Afbeelding: Halifax MkII²²

Op 17 juli 1943 werden als afleidingsoperatie voor aanvallen op Duitsland, tussen 06.15 en 06.40 uur 41 B-17s, geëscorteerd door jagers, uitgestuurd voor een aanval op de Fokkerfabrieken in Amsterdam. In verband met het slechte weer werden ze via de radio teruggeroepen en 20 bommenwerpers keerden zo voortijdig terug. 21 B-17s voerden de aanval wel uit en wierpen 45 ton brisantbommen af, bij een bewolking van 5/10-7/10 boven het doelgebied. De resultaten van de aanval worden aangegeven als slecht tot redelijk. Lichte middelmatige Flak, maar vijandelijke jagers werden niet gezien. Alle vliegtuigen keerden terug. In hun "Lageberichten" rapporteerden de Duitsers het volgende: '17.7. Tussen 08.40 en 09.14 uur voerden 40 Boeings, geëscorteerd door 50 Thunderbolts en Spitfires een aanval uit op Amsterdam-Noord. Een serie van tien bommen viel bij het kanaal van Haarlem naar Amsterdam zonder schade aan te richten. Bij de grote aanval, die de Fokkerfabrieken in Amsterdam-Noord tot doel had, met 30 tot 40 brisantbommen, werden de Fokkerfabrieken zelf niet geraakt. Wel was er omvangrijke schade in Amsterdam-Noord. (...)

In het overzicht van de Luchtbescherming van Amsterdam worden de volgende getallen gegeven: doden 157, gewonden 230 en 135 vernielde huizen. De aanval op Amsterdam werd uitgevoerd door de 385 en 388 Bomb Groups van de 8th Air Force van de USAAF. Voor beide was dit de eerste operationele vlucht die door hen werd gevlogen en het waren vijf B-17's van de 385 en 16 van de 388 Bomb Group die hun bommen, van een hoogte 22.000 voet - ca. 7000 meter -, lieten vallen, niet op de Fokkerfabrieken, maar op Tuindorp Oostzaan. Totaal 206 stuks 500-ponders brisant.²³

G. Vonk beschrijft een van de bombardementen op Amsterdam-Noord, dat hij heeft gezien vanaf de zanddijk in Landsmeer tijdens het zwemmen in de Breek: "Het luchtalarm begon weer, maar wij konden nergens heen. Even later verschenen er bommenwerpers aan de horizon en die lieten hun bommen op Amsterdam-Noord vallen. Dan zie je de zwarte rookpuimen omhoog komen en je hoort het gedreun. En dan denk je: Arme mensen die daar wonen. Vooral als je later de puinhopen ziet liggen, en de Fokker vliegtuigfabriek nog overeind ziet staan."²⁴

²² ww2today.com

²³ Zwanenburg (41)

²⁴ G. Vonk. In: De Jol jrg 21 mei 2005 (26-27)

Datum	Oorlogshandeling/gebeurtenis	Mogelijk aanwezige CE in projectgebied
10-5-1940	Duits vliegtuig wordt aangeschoten en laat zijn bommen vallen in Het Twiske	Buiten onderzoeksgebied
Onbekend	Het verzet voert schietoefeningen uit in de toenmalige rimboe van de Twiskepolder	Buiten onderzoeksgebied
1-7-1940	Bij een bombardement op Amsterdam wordt Tuindorp Oostzaan getroffen	Buiten onderzoeksgebied
12/13-8-1940	Bij een bombardement op de haven van Amsterdam wordt Tuindorp Oostzaan getroffen	Buiten onderzoeksgebied
1/2-10-1940	Bij een bombardement op de Fokkerfabrieken wordt Tuindorp Oostzaan getroffen	Buiten onderzoeksgebied
11-10-1940	Bij een bombardement op Amsterdam wordt Tuindorp Oostzaan getroffen	Buiten onderzoeksgebied
16-10-1941	Bij twee bombardementen op Amsterdam wordt ook Tuindorp Oostzaan getroffen	Buiten onderzoeksgebied
3-5-1943	Bij een bombardement op de elektriciteitscentrale in Amsterdam-Noord vallen ook in Tuindorp Oostzaan bommen aan de Kometensingel en de Kempenaarstraat. Negen Ventura's worden door Duitse jagers neergeschoten. Eén komt neer in de Oostzanerpolder, één in de Grote IJpolder en één aan de Kometensingel in Tuindorp Oostzaan.	Buiten onderzoeksgebied
24-6-1943	Halifax MkII bommenwerper wordt neergeschoten door Duitse jager en probeert een noodlanding te maken bij Oostzaan, achter het station bij De Haal.	Buiten onderzoeksgebied
17 juli 1943	Bij een bombardement op de Fokkerfabrieken in Amsterdam ontstond grote schade in Amsterdam-Noord, waarbij Tuindorp Oostzaan werd getroffen.	Buiten onderzoeksgebied

Tabel: geanalyseerde literatuur.

3.3 Gemeentelijk en provinciaal archief

In de onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de in de geraadpleegde archiefstukken aangetroffen informatie met betrekking tot relevante oorlogshandelingen en de invloed hiervan voor de mogelijke aanwezigheid van CE in het projectgebied.

Inv. nr.	Oorlogshandeling/gebeurtenis	Mogelijk aanwezige CE in projectgebied
380	Gemeente-secretaris Marcelis Charles Beerling maakt in zijn memoires melding van twee vliegtuigcrashes in de Achterdichting. (N.B. Dit betreft de in de geraadpleegde literatuur vermelde Ventura die neerkwam in de Oostzanerpolder op 3 mei 1943 en de noodlanding van de Halifax II bommenwerper op 24 juni 1943, zie paragraaf 3.2)	Buiten onderzoeksgebied
380	Gemeente-secretaris Marcelis Charles Beerling maakt in zijn memoires melding van het afwerpen van brandbommen in de Braakpolder (Molenwijk) in 1944. De Molenwijk ligt ruim een kilometer ten zuidoosten van het projectgebied en grenst aan de noordzijde van Tuindorp Oostzaan. N.B. In de overige geraadpleegde bronnen is hierover geen informatie aangetroffen.	Buiten onderzoeksgebied
550	De burgemeester van Oostzaan verklaart op 31 mei 1951 dat er in zijn gemeente geen opslagplaatsen van wapens en munitie aanwezig zijn.	Niet verwacht
550	Na een oproep aan de bewoners van de gemeente Oostzaan tot het inleveren van munitie werden enkele patronen (klein kaliber munitie) en een granaathuls ingeleverd. Ook werd een kop van een niet-ontpofte granaat ingeleverd, deze was echter afkomstig uit een hoeveelheid voor verwerking aangevoerde mosselen	Niet verwacht
668	Uit een verklaring van de burgemeester van Oostzaan, gedateerd 3 juli 1943, blijkt dat op 24 juni 1943 een viermotorig vliegtuig is neergestort op een perceel land in de gemeente Oostzaan, sectie E no. 488, nadat het tevoren een ander stuk land, sectie E. no. 487 had geraakt en daarover verder is gegleden. N.B. Dit betreft de in de geraadpleegde literatuur vermelde noodlanding van de Halifax II bommenwerper achter het station bij De Haal, zie paragraaf 3.2)	Buiten onderzoeksgebied
668	Uit een verklaring van de secretaris van de gemeente blijkt dat in korte tijd twee vliegtuigen zijn neergestort in het weiland benoorden het station. (N.B. Dit betreft de in de geraadpleegde literatuur vermelde Ventura die neerkwam in de Oostzanerpolder op 3 mei 1943 en de noodlanding van de Halifax II bommenwerper op 24 juni 1943, zie paragraaf 3.2)	Buiten onderzoeksgebied
730	Dode door vliegtuigbeschieting in februari 1940 N.B. Dit betreft de in de literatuur vermelde beschieting waarbij een aantal grafstenen op de begraafplaats werd vernield. Ook de Kerkbuurtschool werd getroffen, evenals een woonhuis aan de Kerkstraat, waar een dode viel te betreuren (zie paragraaf 3.2)	Buiten onderzoeksgebied
825	Op 29 april 1944 kwam een band met 296 mitrailleurpatronen uit een vliegtuig neer op een stuk weiland achter de Kerkbuurt in Oostzaan	Buiten onderzoeksgebied
50.0105 53.00615	Uit de kadasterkaart van Oostzaan sectie E blad 2 (1953) blijkt dat de percelen sectie E. no. 487 en 488 zich op ruim 4 km. ten noorden van het projectgebied bevinden	Buiten onderzoeksgebied

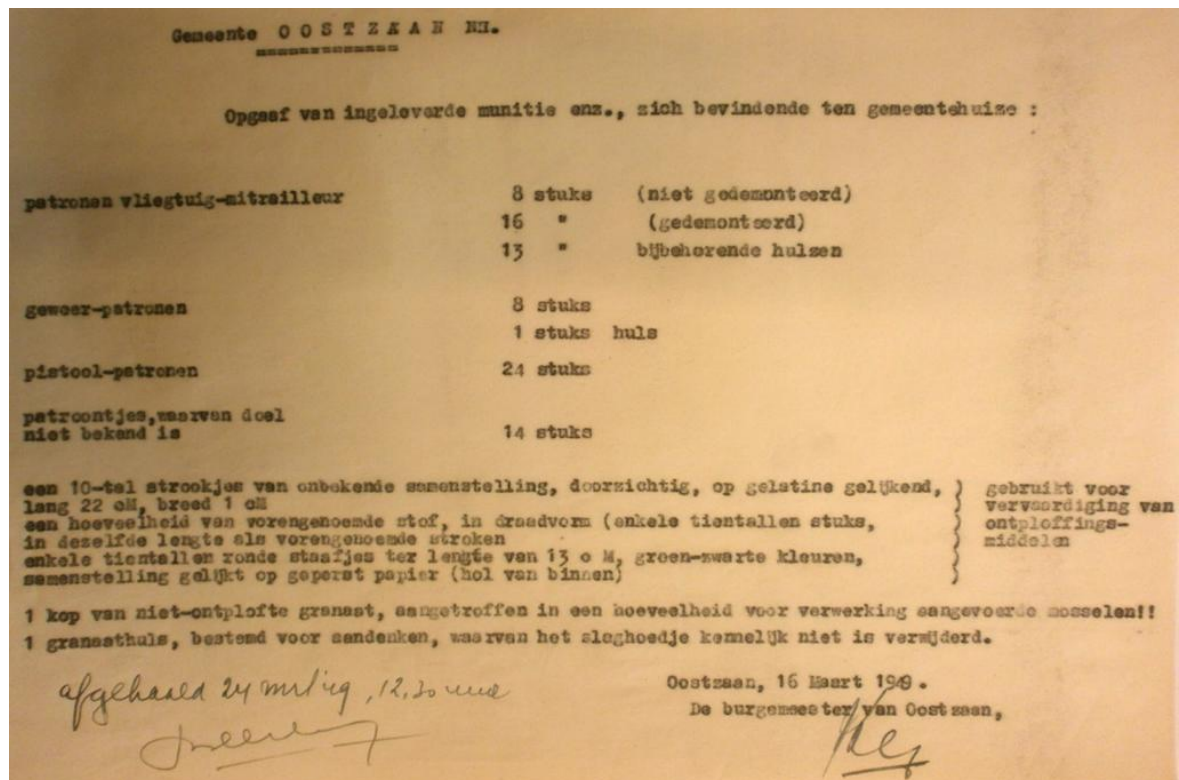
Tabel: geraadpleegde archieven OA-0111. Gemeentebestuur Oostzaan 1934-1973 en beeldbank (Gemeentearchief Zaanstad)

Inv. nr.	Oorlogshandeling/gebeurtenis	Mogelijk aanwezige CE in projectgebied
1034	De secretaris van de Polder Oostzaan verklaart dat in 1940 geen schade is toegebracht aan de polder.	n.v.t.

Tabel: geraadpleegde archieven 1034. Polder Oostzaan 1862-1940 (Waterlands archief)

Inv. nr.	Oorlogshandeling/gebeurtenis	Mogelijk aanwezige CE in projectgebied
1-7-1940	Tuindorp Oostzaan	Buiten onderzoeksgebied
1-10-1940	Melkweg bij Tuindorp-Oostzaan, bommen in sloot	Buiten onderzoeksgebied
1-10-1940	Oostzanerdijk 141, twee brandbommen	Buiten onderzoeksgebied
11-10-1940	Tuindorp-Oostzaan	Buiten onderzoeksgebied
16-10-1940	Maanstraat 45, Tuindorp Oostzaan, brandbom op straat	Buiten onderzoeksgebied
1-12-1941	Tuindorp Oostzaan, Duitse proeven, kinderen vinden zakjes bk*	Buiten onderzoeksgebied
3-5-1943	Kometensingel bij Tuindorp Oostzaan, vliegtuig neergekomen	Buiten onderzoeksgebied

Geanalyseerde archiefinformatie Stadsarchief Amsterdam
(<http://stadsarchief.amsterdam.nl/presentaties/publicaties/downloads/bommeldingen.pdf>)

Afbeelding: Na een oproep aan de bewoners van de gemeente Oostzaan tot het inleveren van munitie werden enkele patronen (klein kaliber munitie) en een granaathuls ingeleverd. Ook werd een kop van een niet-ontploffte granaat ingeleverd, deze was echter afkomstig uit een hoeveelheid voor verwerking aangevoerde mosselen (Inv. nr. 550)

POLDER OOSTZAAN.

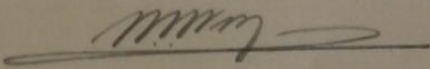
No. 18
ONDERWERP:

Verzoeken bij beantwoording datum en nummer van
dezen brief nauwkeurig aan te halen.

Oorlogsschade. OOSTZAAN, 20 Juni 1940.

BIJLAGE(N)
.....

Naar aanleiding van Uwe circulaire van 19 de-
zer, dossier 208 (1940) no. 43, afd. I, deel ik U namens
Dijkgraaf en Heemraden van dezen polder beleefd mede, dat
aan de eigendommen van dezen polder geen oorlogsschade
is toegebracht.

De Secretaris van
den Polder Oostzaan,

Aan
den Heer Hoofdingenieur-Directeur
v.d. Prov. Waterstaat v. Noordholland
Nieuwe Gracht 47
te
Haarlem.

Afbeelding: in 1940 is geen oorlogsschade toegebracht aan de polder Oostzaan (Inv. nr. 1034)

Marechaussee Gewest Amsterdam.
Afdeling Zaandijk. Groep Zaandijk.
Post-Oostzaan.

No 18
O N D E R W E R P :
Neergeworpen mitrailleurpatronen.

R A P P O R T .

Ik, RONLAND van MAASDAM, Opperwachtmeester-Postcommandant der Marechaussee, behorende tot opgemelde Groep en Post, heb de eer Uw Edelgestrenge beleeft het navolgende te rapporteeren.

In den namiddag van den 29en April 1944, terwijl een formatie vreemde vliegtuigen, vermoedelijk Engelschen, over deze gemeente trok, werden van Oost naar Westelijk richting, werd mij door enkele kinderen gerapporteerd, dat een voorwerp uit een der vliegtuigen was gevallen en zich thans bevond op een stuk weiland, gelegen achter de Kerkbuurt te Oostzaan.

Dadelijk stelde ik, rapporteur, een onderzoek in en bleek mij, dat inderdaad op een stuk weiland gelegen achter de Kerkbuurt te Oostzaan was neergevallen diverse gedeelten van een mitrailleurband, waarin zich bevonden 296 Mitrailleurpatronen, respectievelijk gewerkt L.K.43 en L.S.43.

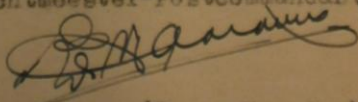
Bovengenoemde mitrailleurpatronen zijn door mij, rapporteur, geborgen in de postkist te Oostzaan.

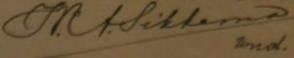
Bovenstaande is door mij dadelijk gerapporteerd aan den Burgemeester van Oostzaan en den Hoofdwachtmeester-Groepscommandant der Marechaussee te Zaandijk.

Door den Heer J de Boer, Gemeentesecretaris te Oostzaan, Hoofd van de Luchtbeschermingsdienst aldaar, is van het bovenstaande onverwijld telefonisch kennis gegeven aan de Inspectie Luchtbeschermingsdienst te den Haag, den Polizei-Offisier te Amsterdam en den Wehrmachtcommandantur aldaar.

Materiele schade werd niet aangericht en persoonlijke ongelukken vonden niet plaats.

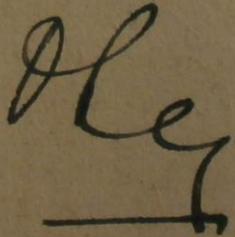
Waarvan door mij op ambteed is opgemaakt dit rapport. -----
Gesloten en geteekend te Oostzaan, den 29en April 1944. -----

De Opperwachtmeester-Postcommandant,

(R. van Maasdam)

Gezien:
De Burgemeester van OOSTZAAN,

and.

Den Heer Hoofd-Inspecteur der Luchtbescherming
te
's - GRAVENHAGE .
Heerengracht 23.

Afbeelding: Op 29 april 1944 kwam een band met 296 mitrailleurpatronen uit een vliegtuig neer op een stuk weiland achter de Kerkbuurt in Oostzaan (Inv. nr. 825)

A A N
de Heer Procureur-Generaal
fgd. Directeur van Politie
te
A m s t e r d a m.
31 Mei 1951.
In antwoord op Uw schrijven van:
28 Mei 1951, no.P 559/1951, deel ik U
mede, dat zich in deze gemeente geen op-
slagplaatsen als door U bedoeld bevinden.
De burgemeester van Oostzaan,

Afbeelding: de burgemeester van Oostzaan verklaart op 31 mei 1951 dat er in zijn gemeente geen opslagplaatsen van wapens en munitie aanwezig zijn.

--- 3 mei 1943 verongelukte een Engels vliegtuig in de Achterdich-
ting; alle inzittenden gedood
--- 24 jun 1943 als voren. Van de Poolse bemanning verloren er 4
- rr --
het leven; twee man overleefden de val.

Afbeelding: gemeente-secretaris Marcelis Charles Beerling maakt melding van twee vliegtuigcrashes in de Achterdichting (Inv. nr. 380)

In 1944 werd de polder waarin de boerderij van H.J.Klaasse Bos was gevestigd (Braakpolder, thans Molenwijk) bestookt met brandbommen, kennelijk afkomstig van een aangeschoten Engels vliegtuig dat zijn lading kwijt moest.

Afbeelding: gemeente-secretaris Marcelis Charles Beerling maakt melding van het afwerpen van brandbommen in de Braakpolder (Molenwijk) in 1944 (Inv. nr. 380)

3.4 Archief Explosieven Opruimingsdienst Defensie (EOD)

MORA's

Bij de EOD te Culemborg zijn enkele MORA's met betrekking tot Oostzaan aangetroffen. Geen van de meldingen valt echter binnen het onderzoeksgebied.

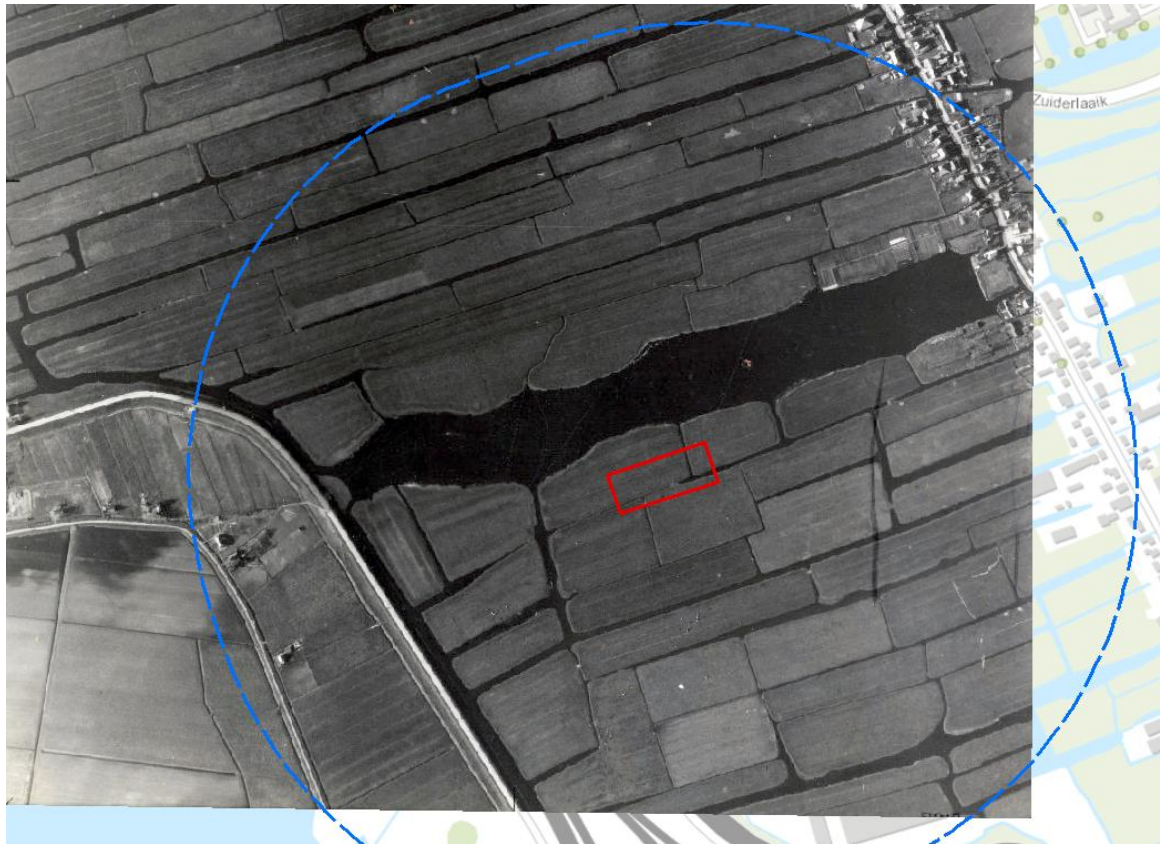
UO NR	DATUM	OBJECT	LOCATIE	PLAATS
19764055	08.12.1976	1x 75mm huls	Gemeentehuis	Oostzaan
20071412	18.09.2007	(Munitie aangetroffen in woning na overlijden)	Lisweg 295	Oostzaan
19911233	22.05.1991	1x scherfhandgranaat Nr.20 C1 (verm. met rest slagpijpje)	De Haal 70	Oostzaan
19911288	28.05.1991	(Document niet aanwezig in archief EOD)	Bureau	Oostzaan
19962091	06.10.1996	Het gemelde explosief van 10 à 15 cm lang en 2cm breed werd niet meer teruggevonden na tel. Contact met jachtopziener P. van de Kluff	Recreatiegebied Het Twiske, Noorderlaaik 1	Oostzaan

Mijnenveldkaarten

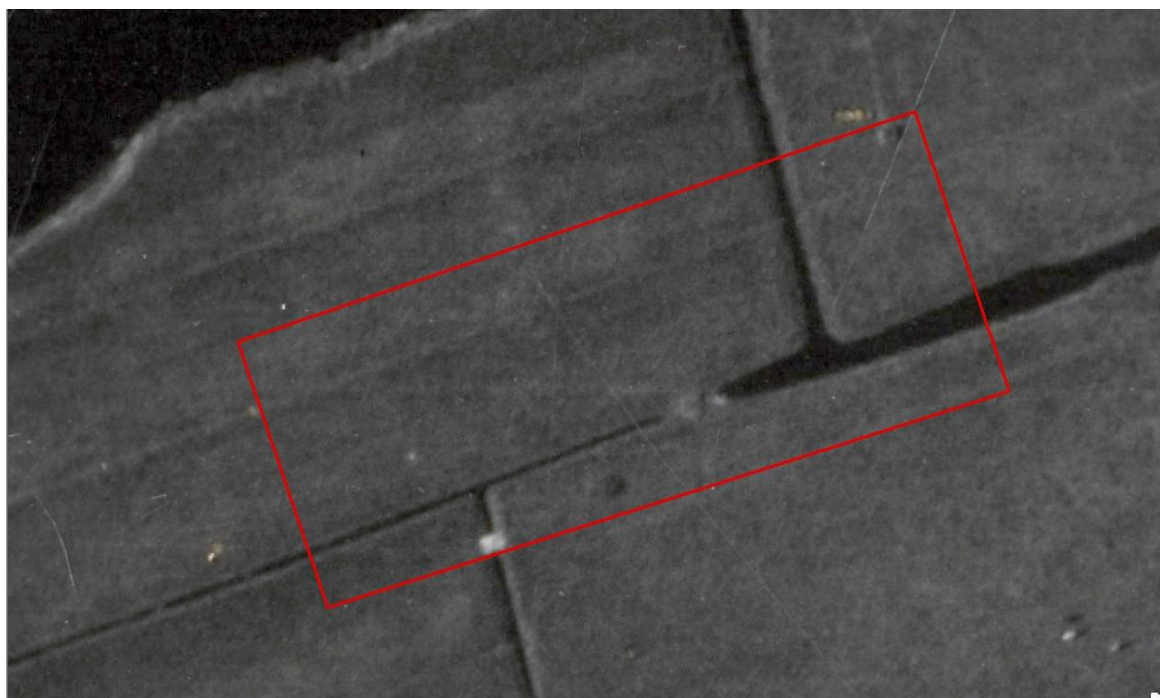
Van het onderzoeksgebied zijn geen mijnenveldkaarten aangetroffen in het archief van de EOD.

3.5 Luchtfotocollecties

De geanalyseerde luchtfoto is gedateerd 7 april 1945. De geselecteerde luchtfoto is geïnterpreteerd op schade aan het landschap als gevolg van oorlogshandelingen en de aanwezigheid van militaire werken. Op de luchtfoto zijn geen bijzonderheden zichtbaar.

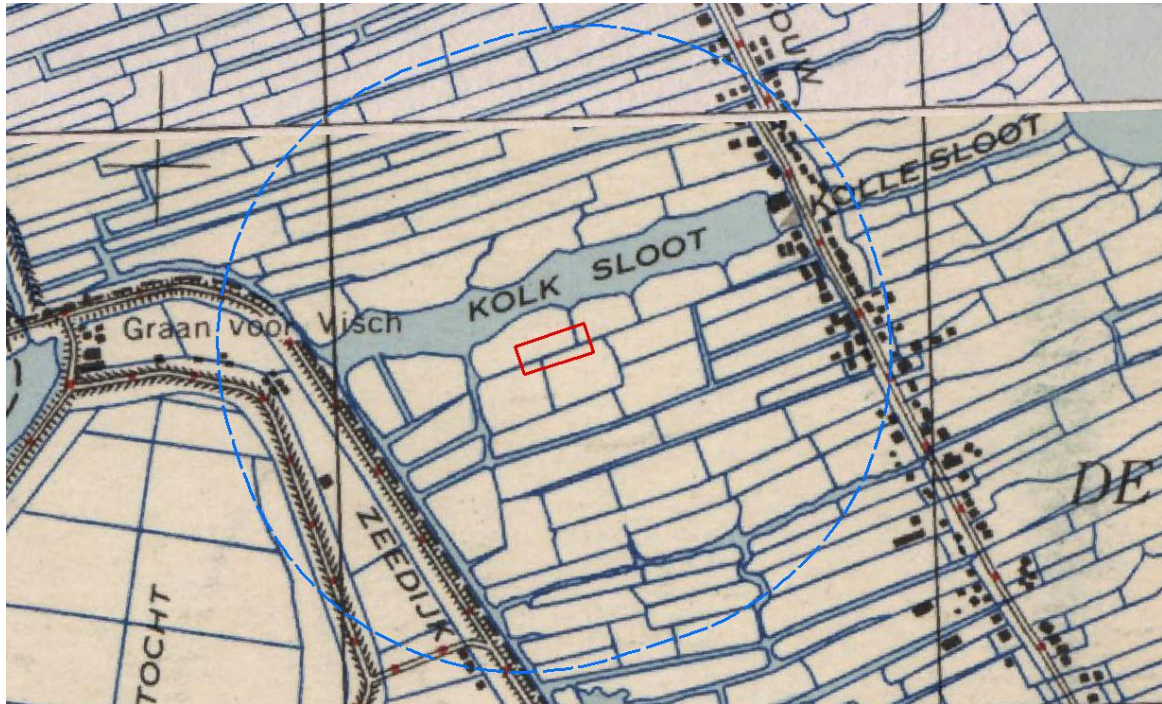
Afbeelding: luchtfoto van het onderzoeksgebied, genomen op 7 april 1945. Het projectgebied is weergegeven met een rode lijn, het onderzoeksgebied is in blauw weergegeven.

Afbeelding: Detail van de luchtfoto van 7 april 1945 waarop het projectgebied in rood is geprojecteerd

3.6 National Archives Londen/stafkaarten

Op de geallieerde stafkaart uit 1944 is te zien dat in de omgeving van het projectgebied ten tijde van de Tweede Wereldoorlog nog geen bebouwing aanwezig was.

Afbeelding: geallieerde stafkaart 1944. Het projectgebied is weergegeven met een rode lijn, het onderzoeksgebied is in blauw weergegeven.

3.7 Leemte in kennis

Door middel van een WSCS-OCE (opsporing conventionele explosieven), ISO 9001 (kwaliteit), ISO 14001 (milieu), en VCA** (veiligheid) gecertificeerd kwaliteitssysteem borgt Bodac de kwaliteit en veiligheid van haar diensten. Het vooronderzoek is uitgevoerd volgens de richtlijnen van de WSCS-OCE: 2012, versie 1. Het is uiteraard altijd mogelijk dat bepaalde oorlogshandelingen niet zijn beschreven, gearchiveerd of in de tijd verloren zijn gegaan, waardoor deze in het heden niet als feitenmateriaal terug te vinden zijn.

Voor deze rapportage is een luchtfoto's gebruikt van 7 april 1945. Een luchtfoto is echter een momentopname van een situatie die een eerder of later tijdstip geheel anders kan zijn.

4. RAPPORTAGE BEVINDINGEN

4.1 Classificatie verdacht / niet verdacht

Op 10 mei 1940 heeft een aangeschoten Duits vliegtuig zijn bommen laten vallen in Het Twiske, dit is buiten het onderzoeksgebied.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog is Tuindorp Oostzaan diverse malen door bommen getroffen bij bombardementen op Amsterdam(-Noord). Het projectgebied bevindt zich echter zo'n twee kilometer ten noordwesten van Tuindorp Oostzaan.

Ook is een vermelding gevonden van het neerkomen van brandbommen in de huidige Molenwijk, dit is iets ten noorden van Tuindorp Oostzaan, buiten het onderzoeksgebied. Er zijn geen meldingen aangetroffen van bombardementen binnen het onderzoeksgebied.

In de omgeving van Oostzaan zijn diverse vliegtuigen neergekomen, echter niet binnen het onderzoeksgebied.

In het verleden heeft de EOD enkele malen munitie geruimd in de omgeving van Oostzaan, echter niet binnen het onderzoeksgebied.

Op de luchtfoto van 7 april 1944 is geen schade aan het landschap als gevolg van oorlogshandelingen zichtbaar. Ook is er geen sprake van de aanwezigheid van militaire werken.

Het projectgebied kwalificeren wij op basis van het geanalyseerde feitenmateriaal als: "**NIET VERDACHT**" op de aanwezigheid van CE.

4.2 Advies

Bodac B.V. adviseert de opdrachtgever vóór aanvang van de voorgenomen (grond)werkzaamheden het projectgebied **NIET** te laten onderzoeken op de mogelijke aanwezigheid van CE.

Bijlagen

Bijlage 1. Distributielijst

Dit vooronderzoek is verstuurd naar de volgende organisaties:

Wiertsema & Partners
Vertegenwoordigd door: dhr. K.-J. van der Made
Postbus 27
9356 ZG Tolbert

Bodac Explosievenopsporing B.V.
Vertegenwoordigd door: dhr. ing. H.J.A. (Dirk) van de Vleuten
Postbus 12
5480 AA SCHIJNDEL